

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XVI - SEGONA EPOCA

MARÇ - ABRIL DE 1934 :: N.º 88

SUMARI:

TEXT: Les excursions imprevistes. — Visió del que fou la imatgeria popular a Catalunya (Conferència donada pel nostre President en la Sessió inaugural del present Curs), per *Marian M. Galí*. — Biciberri Septentrional (Fragment d'una ressenya), per *I. Suana i Picanyol*. — Crònica. — Excursions Oficials i Conferències.

GRAVATS: Facsímil reduït de l'auca commemorant les festes que es feren l'any 1802 a Barcelona amb motiu de la visita dels reis Carles IV i Maria Lluïsa. Editada per en Joan Francesc Piferrer. — Biciberri Nord des de l'estany de Mar, Pot. *Antoni Miralda*. — Tuc superior de Tumeneia des de les vesants de l'estany de Mar, Pot. *Antoni Miralda*.

SOCI!!

Tens companys?

Tens amics?

PROPOSA'LS PER ASSOCIAR-LOS A LA NOSTRA ENTITAT

Excursions i visites col·lectives

Alpinisme

Esports d'hivern

Camping

Atletisme

Conferències i Curssets

Exposicions

Biblioteca: Prestació de llibres i mapes

Servei gratuït d'ARXIV

Sessions de projeccions, etc.

**Hotel
VICTORIA**

CARTA - COBERTS - PENSIÓ

Preus especials per Excursionistes

TERRASSA - Sant Pere, 50

CASA FARRÀS

RADIO — Atwater-Kent : Clarion : Echophone ; Kennedy : Radiola (R. C. A.), etc., etc.

PIANOS - DISCOS - MUSICA

Pianos de lloguer

Carrer Jaume Jover, 18

CONSTRUCCIÓ DE CLAUS de totes classes i ARTICLES DE FERRETERIA

RAMON MORRAL

CREU, 77
TERRASSA

Especialitat en tota
classe de Tatxes per
a Calçats d'excursió

Fàbrica de Teules mecàniques

Segués, Donadeu i C.^a

Terres cuites per façanes i
jardins - Articles sanitaris

Despatx: Fontvella, 1 - Telèf. 2111

Casa Martorell

Perfumeria nacional i estrangera
Plateria
Bisuteria
Paraigües
Ombrel·les
Objectes propis per a regal

Font-vella, 59 - TERRASSA

Galí i C.^{ia}

Drogues
Productes Químics

**MATERIAL
FOTOGRAFIC**

Conserves
Perfumeria

Sant Pere, 27 - Telèf. 2039

CASA CUNI

◆◆◆ CONFITERIA ◆◆◆

RUTLLA, 52 : TERRASSA : TELEFON 1717

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XVI

Segona època

MARÇ - ABRIL 1934

NÚM. 88

Les excursions imprevistes

ELS nostres volguts consocis, en rebre l'ARXIU, hi troben sempre el programa «oficial» de les excursions a realitzar.

Catorze anys enrera, aquestes excursions «oficials» tenien una fesomia molt dissemblant de l'actual. En aquella època es feien menys quantitat d'excursions i en canvi el nombre de concurrents era superior al de qualsevol excursió de les moltes que actualment es realitzen.

Succeïa exactament el que un ancià excursionista terrassenc ens resumeix en poques paraules: «En feiem poques i bones».

Ni cal dir que, de llavors ençà o sigui en el transcurs que s'ha operat el canvi que comentem, no han mancat mai els que han fet el que han pogut, per mantenir les maneres d'excursionejar que fa catorze anys, en el nostre Centre, eren la cosa més natural del món.

Tots els esforços han estat nuls; ningú ha encallat l'evolució que ha disposat: més nombre d'excursions i menys quantitat de concurrents.

Aquests anys, han garbellat la gent, han creat infinitat de seccions, i els individus, tots, s'han vist capaços de dirigir una excursió i s'han aplegat amb llurs consemblants a l'objecte de saborejar i treure més profit de les tasques excursionistes.

La família excursionista, ha guanyat de qualitat i quantitat. Actualment, a nosaltres, encara ens és possible confeccionar a priori un programa d'excursions «oficial».

Les seccions, són els més fermes puntuals d'aquest programa de seixanta dies.

Però és un fet evident, que una bona part dels nostres excursionistes, no els interessa a penes el programa «oficial».

Són tantes i tan variades les excursions que s'organitzen en les tertúlies del nostre casal, ordinàriament el divendres a la vetlla, que hom no té més que triar.

En aquesta mena d'excursions imprevistes, aviat tots es coneixen i prompte hom s'encarrila amb els que s'hi trova més bé, i en conseqüència, realitza l'excursió més al seu gust.

Aquella excursió que cada festa realitzava el nostre Centre fa catorze anys i que generalment era molt concorreguda, s'ha transformat en un enfilall dispers i variat d'excursions que s'esparramen per tot arreu.

Un membre actiu del Centre Excursionista de Catalunya, l'altre dia ens deia: «Aneu allà on volgueu, a tot arreu trobeu gent del Centre Excursionista de Terrassa.»

Si, tal com sembla, aquest canvi és un guany pel bon excursionisme, ben vingut sigui.

Cal però, no arribar a un grau de màxim individualisme i menys en els moments i actes que de fer-ho és un error lamentable.

No s'han de forçar voluntats. Cal esguardar i analitzar la realitat dels fets i no creure aturada la evolució excursionista.

Dintre l'excursionisme s'hi engloba també el conviure armoniosament amb els humans, com desitgem conviure amb la natura. Entre nosaltres, els nostres raonaments, esmolen i aviven els sentits i desvetllen la sensibilitat.

La nostra diada de germanor, per exemple, és una festa magnífica que tenim el deure de celebrar tots units i agermanats en plena natura, al costat dels nostres estimats vellets i dels infants, si volem ésser excursionistes com cal.

VISIÓ DEL QUE FOU LA IMATGERIA POPULAR A CATALUNYA

Conferència donada pel nostre President en la Sessió inaugural del present Curs.

(Acabament)

AUQUES: Seré breu en parlar d'aquesta manifestació de la imatgeria popular, pel motiu de què poques coses noves podria jo aportar-hi que no siguin dites en el volum de què us parlava suara dels senyors Vila, Colominas i Amades i que està a disposició d'aquells a qui pugui interessar. Una petita idea sí que procuraré donar-la

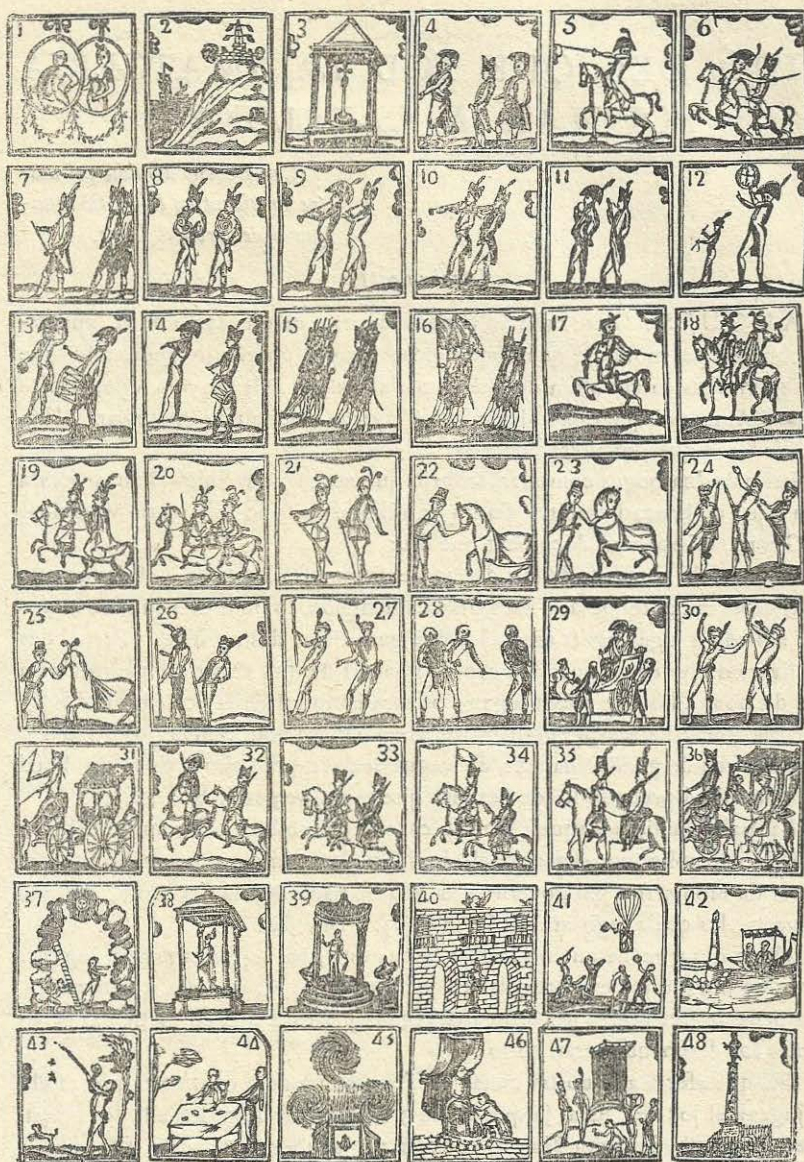
Pel que s'ha pogut constatar, trobem que en els seus inicis l'auca servia com a joc de banca i embit. En un dels llibres del 600 dels jurats Municipal de Girona, es troba un document que diu:

«Ordinació contra lo butxi: dia 13 de Setembre de 1604. Atés que lo butxi desta ciutat te joc de l'auca publicament sota lo pont de pedra de aquella i allí ban a jugar molts casats i pobre gent i ban destruint-se. Per a tals deslliverem i ordenem que Vila cap de guaita i de dita ciutat aci present vaia sota dit pont a hon de preset jugan i prenga ia aporti en la present casa de la ciutat la taula i l'auca que juguen i la bossa o sac d'hon treuen los rodolins. I així dit cap de guaita ana amb un vegue sota dit pont ahont trova dit butxi que tenia joc i prengué lo joc desauca que es un pergami, etc. etc.»

La mala condició d'aquest joc fou causa de prohibicions, com ho dóna a entendre el capítol corresponent als jocs, de les ordinacions establertes per l'Abat de Montserrat pel govern de la vila de Santa Maria del Bruc, del seu senyoriu, les quals regiren de 1637 a 1663. Diu així:

«Item diu y mana que no hage persona que gose ni presumesca jugar a cartes en ningún joc en particular en joc d'envit ço es, primera, catxo y auca, sots pena de tres lliures per quiscuna vegada per cada una en particular y de perdre los diners que seràn en lo joc.»

Pel que afecta a la nostra ciutat de Terrassa, podem constatar que també es jugava al joc de l'auca, ja que el dia 3 de maig de 1644—diada de la Santa Creu—el batlle Salvador March, penyorà un jugador de l'auca. Diu així la nota dels comptes donats al Mestre Racional:

Facsimil reduït de l'auga commemorant les festes que es feren l'any 1802 a Barcelona amb motiu de la visita dels reis Carles IV i Maria Lluïsa. Editada per en Joan Francesc Piferrer.

«Item dit dia a rebut de un jugador de la aucha que jugava a la fra, quatre sous.»

Despres d'aquestes dades i d'altres que podríem citar, confirma irrefutablement el fet que les auques servien per a jugar diners, una auca de pergamí (reproduïda en el volum citat) que servia de coberta a un llibre de l'Arxiu Parroquial de Santpedor, diu en una de les caselles. «Qui posa moneda falsa no tirarà.»

Aquesta auca (la de pergamí) caigué en desús, degut a les prohibicions de les autoritats per a la gent gran, i va convertir-se en un joc d'infants, i és llavors quan començaren d'imprimir-se les primeres auques.

La primera que trobem estampada és la de «El sol i la lluna», gravada per un Abadal de Moià i, per tant, quasi contemporània a les de pergamí, prohibides i cremades, i que fan referència a aquella centúria. Les d'aquesta època sols s'expressaven per mitjà del gravat.

El nombre de vinyetes que més s'utilitzava és el de 48, esdevingut clàssic en la distribució de figures d'una auca.

Essent l'auca dedicada als jocs d'infants s'hi procura inculcar un esperit pedagògic així podem veure en la de «El sol i la lluna» representant les diverses fases d'aquests astres, la de «Les aus», la del més i del menys, la de diverses guerres, homes cèlebres, les de caràcter moral com la de «La vida y muerte del hombre y la mujer borrachos», d'història sagrada, d'oficis, etc., etc.

És a últims del divuitè i començos del dinou, quan a més del gravat, s'introdueix a l'auca un petit text en forma de vers, que en diem rodolí, per ésser fill i propi de l'auca, no per ésser aquest vers de dues ratlles, sinó perquè en els seus començos, rodó i rotllat, era el butlletí que es posava dintre la bossa per a fer joc, i d'aquí en vingué el rodolí.

A finals del 800, va morir l'auca popular, aquella auca que tots els que frisem la cinquantena havíem cercat amb fruïció, i que, com si portessin encara l'esperit dels segles passats, ens servien per a jugar a pinyols o a cartrons dels de les capsas de mistos.

Les que avui es publiquen, com tots sabeu, són de caràcter comercial o polític, caricatura i record d'aquestes auques que tan breument us acabo de descriure i, per tant, ja no podem classificar-les ni pel temps ni pel seu esperit dintre la imatgeria popular.

ROMANÇOS: El distingit folklorista en Valeri Serra i Boldú a l'estudiar aquesta manifestació de la imatgeria popular, diu: La indiferència i fins i tot el menyspreu que avui es té per l'anomenat romanço, és perfecta-

ment injust. És clar que en els nostres temps els romanços han passat, però, tanmateix, no han d'ésser considerats pel seu valor actual, sinó pel que foren i representen. En la seva època el romanço era la font que suministrava al poble un puliment de la seva incultura, el document que li facilitava noves i coneixements que d'altra manera no podia proporcionar-se.

Per on es vulgui, el romanço o full popular és tan antic com l'impremta mateixa. Els vells estampadors, a més d'imprimir llibres que els estudiosos i totes les persones dotades de certa cultura cercaven, oferien al poble una sèrie de fulls que, pel seu estil i contingut, eren adequats per a servir de menja espiritual a les multituds o per a predicar-li idees i doctrines, com succeï, entre altres amb la guerra de successió, cosa que pot constatar-se en dos dels sis facsímils que tenim exposats (els més antics que es coneixen corresponents al segle setze i els originals dels quals guarda com un preuat tresor el distingit bibliòfil En Domènec Carles Tolrà). Per cert que volem remarcar la coincidència de què en un dells es parla de la nostra volguda ciutat. Són les «Cobles novament fetes per Pere Giberga contra tots los delats de Catalunya i secasos de Antoni Roca recordant-los la cruel sentència i mort del Galipapu i altres dos de llur companyia lo qual passarà per tots ells sinó buiden prest la terra».

Diu així:

I a dins Caldes ni Terrassa
nous i daràn més recolta
que el marquès aquesta volta
mes los fa que no els menaça
doncs puig mai cometre erra
tal que us gosen a collir.
Guardauvos de la desferra
del carrer de Regomir.

Es tracta, segons es desprèn d'aquest romanço, d'un bandoler anomenat Antoni Roca, qui junt amb els seus homes tenia estemordit tot el Vallès, donant-li d'amagat acolliment les viles de Terrassa i Caldes. Quant a la rescoblà amb què acaben totes les sextetes, «guardauvos de la desferra — del carrer de Regomir», fa referència, sens dubte, a una presó o lloc de càstigs que hi havia a Barcelona, al dit carrer.

En aquestes èpoques (1500) era molt difícil trobar qui sabés llegir, agafant fama, entre la gent humil, aquells qui arribaven a conèixer. Trobar una persona que sabés llegir i pogués proporcionar-se un romanço nou, equivalia

a fer entrar un raig de llum a una habitació fosca. Així no era pas cosa rara el contemplar l'escena on un rapsode, amb el romanço a les mans, anava saciant la curiositat dels oients.

Cal esmentar també l'espectacle que s'oferia als pobles rurals, quan hi entrava un cec arpejant la guitarra, mentre cantava les cobles o fets esdevinguts en llunyanes terres.

Ja en una reculada data del romanço imprès en gòtic, eren compostos per ésser cantats unes vegades amb música popular feta expressament, moltes d'altres de manera que es poguessin cantar amb tonada coneguda. Aquest costum es remuntà en una data molt antiga, ja que en un text d'En Milà i Fontanals i que es troba en el volum sisè de les seves obres completes, diu d'una posada de Guillem Bergadà (un dels trobadors més antics d'Espanya) que serà cantada amb aquest *son bel antic* que feu N'Ot de Montcada abans que fos posada la primera pedra del campanar de Vich.

El mateix Milà reconeix i declara d'algunes cançons romancesques que, havent començat la seva popularitat a darrers del segle quinçè, s'anaren popularitzant *por medio de pliegos sueltos como los del marqués de Mantua i del Conde Alarcos que todavía se expenden*. El del Marqués de Mantua figura en aquesta exposició. A més d'aquests, de molts d'altres es podria dir el mateix, com per exemple el de «La mossa de l'hostal» dita també «L'hostal de la Peira». Per cert que en parlar-vos d'aquesta, vull dir-vos la impressió que va causar-me el trobar que el cèlebre musicòleg Felip Pedrell va oir-la cantar per primera vegada a Terrassa. Així ho conta en el seu volum primer «Del Cancionero Musical Popular Español»: Diu així: «La del otro romance histórico, «La mossa de l'hostal» la recogi en Tarrasa, oïda cantar a una doncella de servicio en casa de mi amigo Don Emilio Daura.» Com a terrassencs no deixa de tenir un valor que val la pena de constatar. El tipus general del romanço en el seu bon temps, era una fulla de paper de tina de fil o de cotó doblegada pel mig i impresa per totes quatre cares, que s'encapçalava amb un dibuix alusiu a l'assumpte, o bé amb unes figuretes que s'adeien poc o molt amb el tema.

Quant al text a la lletra del romanço, podria donar-vos-en una idea ben ampla indicant solament els títols innombrables i variats d'alguns d'ells. Però ja he dit en començar, que tota la vida del poble hi era reflexada i seria una cosa de mai acabar. De totes maneres, estem tractant de l'època florent d'aquesta manifestació popular i crec ha de complaure's sentir-ne algun dels que es cantaren, i dels quals sortosament s'ha pogut recollir la me-

lodia, que si bé és senzilla com la grafia, té un regust de cosa nostra. (El senyor Vidal acompanyat al piano pel senyor Biosca, il·lustrà aquest passatge, cantant «La mossa de l'Hostal», «El Pobre Alegre», «La Confessió de la Pastora», «El Xafarroques», «Cançó divertida del «Rossinyol» i per últim «El Pastor i el Fluviol».)

Amb aquest to de senzillesa i dignitat visqueren els romanços durant llargs anys, per no dir centúries, fins que degut als avenços de les arts gràfiques, a una major cultura del poble i a la difusió de la premsa, es convertiren en narradors de tota classe de truculències i en una literatura xavacana i d'un gust ben poc d'estimar. D'aquesta època són aquells romanços que cantava quan els del meu temps érem quitxalla, aquell home menut i esprimetxat, i amb uns ulls com una fura, que qüasi cada diumenge establia la seva parada de canya i cordill (car així s'anomenava la manera d'exposar i vendre els romanços) a la paret de cal Baró de la Plaça, i que per acudir-hi la gent, enfilat dalt d'una cadira, bracejant i amb un to patètic i declamatori, començava a recitar: «La fiera malvada», «L'història d'un cargol», «Don Joan de Serrallonga», «Els fàstics», etc, etc.; acabant invariablement, després d'una tirallonga de versos, amb aquells típics crits de: «Qui en vol un altre?... La primera y segunda parte de Don Juan Portela, el ladrón más afamado de la gran sierra morena...»

Però semblava que el romanço, per dignitat no volia morir així i ve un reviscolament i aquest el portà el músic i poeta Clavé. Era en els inicis de la seva gloriosa carrera, que amb un impressor que es deia Ramírez començaren a editar romanços en sèrie, amb els títols «Del Cantor de las Hermosas» i un altre «El Cantor de los Amores», en els quals el que després esdevingué el gran Clavé hi escrivia la lletra i la música. (El senyor Vidal canta un vals que fixa prou bé l'època en la qual va ésser escrit, l'època del romanticisme.

Passarem per a no tornar el temps dels romanços, ja que si algun en surt actualment és sols per a reproduir cuplets, sarsueles i carrincloneries. Els qui sistemàticament condemnen les velles modes perquè els temps ja són uns altres, els haig de dir que abans de anatemitzar els romanços de cec, haurien de fer una distinció. La del romanço fet de bona fe i la de l'escrit i editat per l'imperi de les circumstàncies, la qual tingué una vida ben efímera. Però no podran de cap manera rebutjar com una cosa sense importància la fulla popular que ha divulgat la història, la llegenda, el llibre de cavalleries i la canço que en el seu grau ajuda la cultura.

Senyors, he acabat. Els dono gràcies en nom del C. E. per l'assistència a aquest acte i per l'atenció que han tingut en escoltar-me, i em donaria per satisfet si amb aquesta senzilla dissertació, a més d'haver aconseguit donar-los una petita idea del que fou la imatgeria popular a Catalunya, els hagués encomenat al menys una mica de simpatia per aquesta branca del folklore català.

MARIAN M. GALÍ

BICIBERRI SEPTENTRIONAL

(FRAGMENT D'UNA RESSENYA)

Vulguis o no vulguis anem a batre un «rècord»! Un «rècord», en aquest temps, ja és quelcom, sigui quin sigui aquest «rècord»! Això ho deia el nostre company per encetar conversa, puix que l'ensopiment havia arribat tan amunt que sols ens deixondia la nota optimista de la gana. S'escolaven hores i hores dins de la cabana-refugi de la Restanca; sense pena ni glòria, mandrejant. Feia més de 60 hores que la vida hi era reduïda a la mínima expressió. Pluja, pluja i sempre pluja; i boira per acabar-ho d'adobar. A dins fum i glopades de boira humida que entraven a pressió per les esquerdes de la porta o per tot l'àmbit de la portalada, quan cansats de l'encofoament sortíem al defora a xipollejar per sobre de l'herbei xop i a donar el tomb pel rectangle edificat. Nosaltres que havíem anhel·lat fruir d'una vida lliure tot assaborint l'emotiva contemplació d'una natura viva i lluminosa! Quin contrast! Tot això s'esqueia del dilluns dia 18 al dijous dia 21 del mes de juliol de l'any 1932. Al matí d'aquest darrer dia ja no plovia; les boires encara s'arrossegaven bo i limitant la visió, però en teníem prou en constatar que pel moment no plovia. I aquest interval dubtós, s'allargassava i sortosament per nosaltres durava prop de quatre dies; fou un d'aquells dies, el divendres dia 22, quan deixàvem la cabana i dins d'ella tota l'indumentària i provisions que retrobaríem l'endemà, per emprendre amb prou dalit el camí del cim, el nom del qual encapçala aquestes ratlles.

Prop de 7 anys feia que havíem esguardat aquella piràmide elegant del Biciberri N. des de l'estany de Mar primer i des del Como-lo-forno després; la primera visió fou la més temptadora. Recordàvem amb desig l'estarterada serra de Tumeneia, salvatge reconada atapeïda d'agulles i crestes prometedora d'escalades esplèndides; recordàvem els encinglerats Còmolos envoltats de blanc, i l'estelada d'estanys de coloracions infinites; però per damunt

d'aquestes remembrances ens captiva la primera visió d'aquella punxa magnífica i alterosa. Finalment aquell divendres de juliol amb la companyia dels amics V. Labarta, A. Miralda i S. Prat anàvem a dur a terme l'itinerari ideal del nostre cim.

De la Restanca seguim un magnífic camí fins a l'estany de Mar. Damunt de la careneta que tanca l'estany per ponent, hi ha instal·lat un gran pluviòmetre prop del camí. Des d'aquest punt de visió del gran estany amb la seva característica illa central encapçalada pels cims de Tumeneia i Biciberri N. és senzillament magnífica. Mentre un company prepara la captura de la interessant perspectiva, les boires li esguerren. Ni les boires ni el fotògraf s'immuten; elles corren i es manen però no deixen la presa; ell no és menys tossut tampoc: i s'hi asseu. Ambdues perfidies m'eren grates i em divertien però havíem perdut ja més d'un quart i si volíem assegurar l'èxit de la nostra sortida no podíem perdre més temps. Travessem l'estany pel sobreexidor i seguint per la seva vora dreta revoltem les famoses cales i platjoles de gran embassament. Algun raig de sol es filtra entremig de les boires esfilagarsades mentre aquestes s'afanyen a enlairar-se més i més; això ens dóna esperança i ens anima a muntar amb més delit la ferma pujada que va de l'extrem superior de l'estany a la darrera graonada anterior a la plataforma base dels escarpaments de les arestes. Hem de remarcar que, malgrat trobar-nos en ple estiu, l'aspecte de la muntanya a partir dels 2600 metres aproximadament és absolutament d'hivern. Una gran quantitat de neu cobreix encara les altavessants de la petita gelera redreçada que trobaren delicada els germans Cadier l'any 1923 resta ara amagada dessota una capa constant, el gruix de la qual és difícil de precisar. Això que ens facilita l'atac de qualsevol canal que ens sembli factible és també un obstacle a la nostra marxa; pujem lentament i en alguns indrets enfonsant-nos fins a genoll. La pujada esdevé penosa i sobretot d'una lentitut desesperant.

Entre diverses xemeneies i petites canals que ratllen l'estimbat N. n'hi ha tres perfectament albiradores i delimitades: La primera comença lleugerament a ponent del cim i una vertical és gairebé la seva trajectòria; aparenta ésser la més difícil. Segons resa la ressenya dels esmentats Cadier fou per aquí per on intentàren, dos dels cinc germans, guanyar el cim sense aconseguir-ho i sembla que fou per la mateixa canal per on el 31 de juliol del 1926 finalment una colla de francesos del C. A. F. muntava al cim. La segona canal, originada també prop del cim, davalla esbiaixant a l'esquerra i bifurca amb la darrera a una tercera part de l'alçada d'aquesta. La tercera, comple-

tament proveïda de neu a ponent del cim i a una major distància que les anteriors davalla d'una fonda bretxa oberta a l'aresta Occidental o carena divisòria de vessants mediterrànies i atlàntiques: Vall d'Aran i Ribagorça.

Sigui dit de passada que, segons referències, l'itinerari més senzill per abastar el cim des de la vessant nord, és anar a trascar l'aresta que uneix el Biciberri N. amb la serra de Tumeneia per la bretxa anomenada pels francesos bretxa Peyta i continuar l'ascensió per la cara E. de l'aresta esmentada.

Nosaltres de bell antuvi havíem escollit la tercera canal per aparentar ésser la més fàcil de les tres i també perquè en cas de probable mal temps, ens permetia de passar amb major rapidesa a la vessant oposada ja que desitjàvem completar la travessa davallant per la vall de Biciberri a l'Hospital de Viella. Vista de l'extrem inferior de la plataforma, on havem reposat, la vertadera inclinació de la canal resta falsejada; és d'arran de parets d'on rectificuem la excessiva bona impressió dels primers moments: A l'entrada del congost ens encordem; una relliscada no ens portaria però més conseqüències que pèrdua de temps i d'esforç. Les rimaies ni tan sols s'endevenen, la marxa esdevé encara més lenta, cal seguir sense atenuants i com a millor camí pel centre de la lleugera concavitat de la pendent. Després d'una relliscada, a to per a servir de comprovació de la bona atenció de tots plegats, intentem seguir la pujada fora de la neu emprant un esperó que s'alça prop de la bifurcació de les dues canals; tot seguit ho deixem córrer, a cada replanet, a cada presa hi ha neu nova dels darrers dies i per tant no fariem res més que fer esdevenir perillosa l'entretinguda escalada. Ja som prop de l'aresta, però damunt nostre s'aixeca una formidable coronisa de neu que ens fa creure hi haurem de perdre molt temps per travessar-la. Sortosament a la dreta trobem una estreta rampa de neu glaçada que ens permet guanyar ràpidament el cim de la canal. El temps segueix essent dubtós: les boires passen rabents pel cim de les arestes i les poques clarianes per on s'hi escapen ullades de sol produeixen efectes formosíssims.

Les vessants que davallen a l'estany de Biciberri són també molt redreçades; abans de continuar l'ascensió, cerquem una via per davallar-hi i després de deixar els sacs al portell enfilem a tota cresta vers el cim. De la bretxa al cim és un seguit d'unglejar el granit però tan sols trobem un pas que en podem dir delicat; fora d'això si bé hi ha pendents molt dretes, el granit és prou ferm i suficientment engraonat per a derivar-se'n unes preses immillorables. Tot pujant dóna bo de contemplar els estimbats d'ambdues vessants; vers al costat N. les parets cauen aplomades damunt la platafor-

ma-base i li donen una fesomia mascle i de muntanya verament alpina.

A la meitat justa de l'escalada per l'aresta, barren el pas dos sentinelles; el primer és rabassut i bonatxó. Passem fàcilment per damunt i tot seguit ens planta cara el segon. Aquest és un monolit elegant redreçat verticalment, tantejem el pas per l'esquerra i no ho veiem possible. Per la dreta hi endevinem un petit trau; ens hi enfilem i davallem després tres metres, ara el camí ja es presenta més clar: una pala de neu resta aplacada gairebé verticalment a les parets del sentinella: si la neu ens aguanta tenim el pas guanyat, Aviat ho sabrem: avisem als companys, que resten a l'altre costat del trau, la retenció de la corda i tot seguit amb l'ajut de minúscules prèses de la paret, travessem els deu metres enguniosos. Ara som damunt d'un collet on la neu d'ambdues vessants s'ha agombolat bo i acabant amb un cantell agudíssim. Aquest pas pel collet es vertiginós però fàcil, la neu és dura i no cal témer cap ensorrada. És d'ací d'on davalla la segona canal ja esmentada. Les parets d'enfront són les més dretes de tot el camí però són també les menys complicades; les preses hi són constants i bones.

El cim ja és nostre! quin esclat de crits! quin gaudir!

Les boires tapen i destapen els cims veïns: El Como-lo-forno i el Bici-berri meridional alcen just els fronts de pedra damunt les neus que els empressionen. La serra de Tumeneia es presenta també esbelta i salvatge, quan s'esquincen les nuvolades, al fons de les valls, s'hi albiren formosos estanys.

Trobem la llibreta registre del Centre Excursionista de Catalunya en un estat inservible i determinem de llevar-la d'ací perquè a la primera ocasió n'hi sigui posada una altra. Anotem algunes dades interessants de tarjes i anotacions a la llibreta:

25 de Juliol de 1905, L. Bondidier i H. Ducasse, guia Sansue, C. A. F.; 31 Agost 1916, germans Puig i Josep M.ª Soler Coll, guia Daniel Mora, C. E. C.; 4 Agost 1919, J. Paus i Ll. Estasen, portadors de la llibreta registre des de l'estany Negre per la cara E.; 5 Agost 1923, els 5 germans Cadier, primer intent de la muralla N.; 5 Agost 1924, Costa, Busquets i Gil, del A. E. P., procedents de l'Hospital de Viella; 21 Juliol 1926, Ostalet, Marceillac, Arland i altres membres del C. A. F. de Tolosa de Llenguadoc junt amb guia i porteur, primera ascensió de la xemeneia N. La visita anterior a la nostra, data del 22 de Juny de 1932 i fou realitzada per Lazig, Boix i Ramis, del A. E. P., per l'aresta E. A més d'aquestes en comptàrem d'altres, algunes d'elles il·legibles, fins a un total de 17 ascensions, registrades durant 27 anys, la majoria de les quals foren realitzades per francesos.

Hauriem volgut allargar l'estada al cim però ens calia fer molt de camí encara i l'hora era ja avançada. Davallem fins a la bretxa pel mateix camí d'ascensió i tot seguit baixem per la vessant oposada a la de la nostra pujada. Seguim per una coronisa inclinada que voreja per l'esquerra la canaleta o millor xemeneia oberta sota mateix del collet; les preses hi són de mal aprofitar i entre la mica d'herbei relliscós i la neu estovada fan que haguem de passar amb precaució; aviat però el terreny millora ostensiblement. Ara baixem per l'esquerra del contrafort que separa la dita xemeneia d'una nova canal iniciada a l'esquerra i proveïda de neu fins molt amunt. Saltem a la neu i amb ràpides relliscades guanyem la base de l'estimbat. Després també aprofitem la neu per davallar els successius graons de la grandiosa coma i llavors sempre per la dreta, esguardant de passada l'estanyol superior, arribem a l'estany de Biciberri. Reposem i anotem l'itinerari; sense entretenir-nos més utilitzem un migrat corriol per baixar, per la dreta, el grau per on sobtadament s'enfonsa la ribera, i per on també s'hi estimba l'aigua del ruet en forma de cascada. Cal advertir que el camí millor davalla per la vessant oposada. Ja en el bon camí i sempre en mig de frondosa boscúria seguim la riba dreta fins a la bifurcació amb la vall general del Noguera Ribagorçana. Llavors per l'ampla caminal, aigües amunt, arribem a l'Hospital de Viella on l'amabilitat i bona cura dels nous arrendataris en Joan Carrera i muller fan inoblidable l'estada en aquell recó formosíssim, amarat de pau i envoltat de muntanyes també inoblidables.

H O R A R I :

Cabana-Refugi de l'estany de la Restanca (alt. 1990 metres)	7.45
Pluviòmetre de l'estany de Mar	8.15 - 8.30
Meitat de la riba dreta de l'estany de Mar	9.
Extrem superior de l'estany de Mar (alt. 2225 ms.)	9.30
Plataforma-base de les cingleres de l'aresta	10.30 - 11.
Cim de la canal, o bretxa de l'aresta Occ. (alt. 2850 ms.?)	13.
Cim del Biciberri Septentrional (alt. 3004 ms.)	14.15 - 15.
Bretxa	16.
Base de la canal	16.45
Estany de Bibiberri (alt. 2120 ms.)	18.15 - 18.30
Bifurcació de la vall de Biciberri amb la del Noguera Ribagorçana (alt. 1505 ms.)	19.45
Hospital de Viella (alt. 1626 ms.)	20.30

Horari total descomptant les parades: 11 hores.

Desnivells: pujada, 1200 metres aproximadament; baixada, 1600 metres aproximadament.

Gener de 1934.

I. SUANA I PICANYOL

Fot. Antoni Miralda

Biciberri Nord des de l'estany de Mar

Fot. Antoni Miralà

Tuc superior de Tumeneia des de les vesants de l'estany de Mar

Crònica

Les conferències i sessions d'aquest curs. - Acompanyades del millor i més falaguer èxit, venen celebrant-se els actes organitzats per aquest curs. No hi ha pas dubte que la tasca intensa i continuada que en pro de la cultura excursionista ve descabdellant el Consell Directiu, ha arribat a interessar vivament no solament als socis del Centre, sinó a molts altres ciutadans, excursionistes i simpatitzants, els quals assisteixen, normalment, a les nostres conferències i sessions.

Després dels actes esmentats en el darrer número d'ARXIU, el dia 9 de febrer va ocupar la tribuna de la nostra entitat, l'entusiasta membre del Club Excursionista de Gràcia, senyor Josep Buc, qui, sota l'anunciat de *El Primer Congrés Internacional de Camping a Hampton Court*, va explicar, detalladament, el viatge a Anglaterra dels representants de Catalunya a aquell Campament internacional, alhora que els principals actes que s'hi celebraren. Aquesta interessant peroració del senyor Buc fou profussament il·lustrada amb la projecció de magnífics diapositius, originals del senyor Rossend Pujol, de la mateixa entitat del conferenciant.

El dia 16 del mateix mes va celebrar-se la *Segona Sessió de Cinema Amateur* a càrrec de la Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya, el qual acte tingué lloc en el Cinema Catalunya del carrer de Sant Pere, tota vegada que el nostre casal hauria resultat insuficient per contenir el crescut nombre d'espectadors que hi assistiren.

En aquesta segona sessió es presentà una nova selecció de films premiats en el II Concurs Català de Cinema Amateur, que va organitzar la dita Secció de l'entitat pairal del nostre excursionisme. Amb la corresponent sincronització sonora es projectaren les següents pel·lícules: *Tamariu*, interessant documental d'aquell indret de la Costa Brava, de Josep M.ª Galceran; *Riu avall*, argument d'avantguarda, d'Isidre Socies; *Rapsòdia cívica*, escenes de carrer, de Francesc Gibert; *Ritmes d'un dia*, simfonia d'imatges, de Domènec Giménez; *Un campament a Sant Maurici*, excursionisme, d'Agustí Fabra; *Orient*, viatges, d'Ignasi Salvans; *Abelles*, magnífic documental, de Joan Prats; *Reporter Mecànic*, els esports a l'any 1900, de Delmir de Caralt; d'aquest mateix autor es projectà, demés, a petició, *Montserrat*, pertanyent al I Concurs, el qual film ens fou donat a conèixer en una de les sessions del curs passat.

El senyor Albert Oliveres, dirigent del Comitè Català de Refugis i Arxiver del C. E. de C., va desenvolupar la instructiva i interessant conferència

Els accidents de muntanya. Exposà detalladament els variats accidents als quals està exposat l'excursionista, els motius i les causes que generalment els provoquen, alhora que donà, també, diversos consells encaminats a evitar aquells contratemps muntanyencs. Projectà diversos diapositius destinats a aclarir i a fer comprendre molts dels conceptes que va explicar.

El culte pintor i novel·lista, senyor Joan Duch, Vocal d'Arqueologia, Història i Art del Centre i benvolgut col·laborador d'ARXIU, va donar una suggestiva conferència sobre *Una excursió de vacances pels Pirineus*, descrivint amb una gran varietat d'imatges i nombroses anècdotes, l'excursió que varis dels nostres consocis efectuaren, l'estiu passat, pels Pirineus Centrals.

Per tal d'il·lustrar gràficament la interessant narració del senyor Duch, foren projectats més d'un centenar de bells diapositius, originals dels consocis senyors Miquel Astals i Joaquim Cardús.

Altra sessió interessant fou la vetllada que es celebrà amb motiu del repartiment de premis als guanyadors del IV Concurs terrassenc d'esquis, que es celebrà a Núria, el qual fou organitzat, com els demés anys, per la nostra Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya.

Després del dit repartiment de premis, es projectà la interessant pel·lícula professional «L'esquí».

El senyor Lluís Estassen, expert alpinista i Vice-president de la Comissió de Xalets i Refugis del C. E. de C., va descriure, amb profusió de detalls, les belles impressions d'*Una excursió pels Alps: La Jungfrau i l'Aletschhorn*.

Aquesta interessant narració alpina d'un dels millors alpinistes catalans, va ésser il·lustrada amb la projecció d'interessants vistes fotogràfiques.

Una altra vetllada interessant fou la que es celebrà amb motiu de la projecció d'algunes pel·lícules, entre aquelles *Metropolis*, la qual sessió ens fou oferta pel dilecte consoci senyor Xavier Arola.

De tots aquests actes la premsa local n'ha parlat profussament, havent publicat extenses ressenyes de les conferències i encertades crítiques de les sessions de cinema, la qual cosa ens eximeix de fer-ho nosaltres.

Excursions fetes. - Durant els mesos de febrer i març s'han efectuat 22 excursions amb un total de 322 socis concurrents. Una d'aquelles excursions fou a base de camping, amb 2 tendes.

Els indrets preferentment visitats són els següents: 9 excursions a diversos indrets de la muntanya de Sant Llorenç del Munt, éssent de remarcar l'escalada de la paret de Les Castellasses, per 19 consocis i la travessia en una jornada de La Mola a Sant Jeroni de Montserrat; 1 a Tarragona (amb 5 auto-

cars i 123 concurrents); 1 a Montserrat; 5 excursions amb esquís a Núria; 3 a La Molina i Coll de Pal; 1 als Rasos de Peguera; 1 a Font-Romeu; 1 al Cercle de Ciscar, també amb esquís.

Biblioteca. - Ultra els butlletins i revistes que periòdicament es reben al Centre, han ingressat a la nostra biblioteca els següents llibres:

«Expedició científica per la Fenoscàndia», cedit pel seu autor, el doctor M. Faura.

«Memòria de la Casa del Vallès».

«Butlletí de la Federació de Mestres Nacionals de Catalunya».

«Memorias de la Academia de Ciencias y Artes de Barcelona». Volum XXIII, Números 16 i 17.

«Tierras de España», volum dedicat especialment a Tarragona. Luxós album de fotografies, cedit pel senyor Josep Fontbona, de l'Oficina Municipal de Turisme de Tarragona.

«Raport documental de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona. Any 1933.»

21 diferents exemplars de goigs, els quals han passat a engroixir la nostra col·lecció social, cedits pel dilecte consoci senyor Josep Llenes.

Agraïm cordialment la deferència dels generosos donadors.

Museu. - Han ingressat al nostre Museu uns interessants fragments de ceràmica romana, cedits pel volgut consoci senyor Salvador Bautista.

També pel nostre company senyor Antoni Oliver ens han estat lliurats varis residus calcàrics procedents d'un forn de calç.

Remerciem atentament aquests donatius.

Nova Secció. - Atenent la sol·licitud que varis socis varen presentar, en forma reglamentària, al Consell Directiu, en el sentit de constituir dintre el Centre una secció dedicada a les ciències naturals, aquest va concedir el corresponent permís per tal que la constitució de la nova Secció de Ciències Naturals sigui un fet. Amb tot, d'acord amb el que fixa el nostre Reglament, aquest assumpte serà sotmès a la consideració de la Junta General de socis, pròxima.

El senyor Domènec Palet i Barba, que ja actualment exerceix el càrrec de Vocal de Ciències Naturals, ostentarà la representació de la novella Secció dintre el Consell Directiu.

La nova ensenya. - Tenim ja a la disposició dels senyors socis una primera remesa de noves ensenyes, les quals poden adquirir-se, amb agulla o botó indistintament, al preu de dues pessetes, a la Secretaria del Centre.

No cal dir com recomanem a tots els associats la seva adquisició, alhora que els preguem, també, que procurin ostentar-la en tots els actes i excursions de l'entitat.

Reconstrucció de la Font del Sauc de Sant Llorenç - És d'elogiar—i ens plau de fer-ho públic des d'ací—el bell gest del nostre volgut consoci, senyor Josep Tintorer, el qual s'ha cuidat de reconstruir la part obrada de la Font del Sauc de la muntanya de Sant Llorenç, la qual font estava del tot malmesa des de feia algun temps.

En efectuar aquesta justa remarca, no podem menys de censurar i reprovar, una vegada més, la incultura d'aquelles persones que, dient-se o no excursionistes, es dediquen a malmetre fonts, trencar rétols, pintar noms i ninots a les ermites, fonts o arbres i deixar sempre per allà on passen, proves de la seva desaprofita i ineducació, censurables per tots els bons excursionistes i pels amants dels bells indrets de la natura.

Monument a Alfons Meillon. - Novament, en el Pireneu francès, ha estat honorat un altre fervent excursionista, Monsieur Alphonse Meillon, autor de nombrosos mapes muntanyencs i de la magnífica obra «Autour du Vignemale», així com també de nombrosos articles sobre el Pireneu, apareguts al «Bulletin Pyrénéen», de la qual revista n'era director.

El monument, a semblança del d'Henri Baraldi, està format per un superb bloc granític que porta incrustat un medalló de bronze amb el perfil en relleu del culte pireneïsta i una placa amb les degudes inscripcions. Ha estat emplaçat a Pont d'Espagne —tota vegada que Meillon era fill de Cautelets— en l'indret on acaben els camins de turisme i comencen els que condueixen a les altes valls i cims, especialment al Vignemale, del qual n'era un fervent enamorat.

Secció de Fotografia *El V Saló terrassenc de Fotografia.*—Aquesta Secció es complau a assabentar a tots els terrassencs aficionats a l'art de la llum, especialment als socis del Centre, que com cada any organitza, per a la propera Festa Major, el *Saló terrassenc de Fotografia*.

En convidar a tots els aficionats locals a prendre part a aquesta manifestació màxima de l'art fotogràfic terrassenc, aquesta Secció espera que tothom procurarà que aquest Saló assoleixi un major èxit i importància, si cap, que els anteriors.

Les Bases, en full a part, van incloses en aquest número d'ARXIU. Poden sol·licitar-se, també, a la Secretaria del Centre i a totes les cases revenedores de material fotogràfic.

Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya *El IV Concurs terrassenc d'esquís. — Sota l'*

organització d'aquesta Secció, el dia 4 de març va celebrar-se a Núria el IV Campionat terrassenc d'esquís, el qual fou brillantment guanyat pels esquiadors adscrits al nostre Centre. Heus ací els resultats de la cursa de mig fons que va celebrar-se i la distribució dels premis.

Juniors: Primer, Copa Excm. Ajuntament, Emili Armengol, en 27 minuts i 5 segons; Segon, Copa Secció d'E. de N. i d'A. M. del C. E., Ignasi Escuder, en 32 m. 22 s.; Tercer, Bastons d'esquí de la Casa Caba, Josep Navarro, en 32 m. 22 s.; Quart, Medalla Casa Altimira, Josep Tintorer, en 40 m. 50 s.; Cinquè, Lot de llibres de la Llibreria Grau, Joan Borràs, en 47. m. 30 s. Tots aquests corredors pertanyen a la nostra entitat.

Neòfits: Primer, Copa Centre Excursionista, Josep Duran, en 32 minuts 52 segons; Segon, Esquís de Casa Blai, Carles Altimira, en 33 m. 5 s.; Tercer, Estoig d'objectes d'escriptori de la Casa Llugany, Josep Cadafalch, en 35 m. 55 s.; Quart, Medalla B. Pi, Josep Belil, en 36 m. 7 s.; Cinquè, Josep Cuartero, en 37 m. 30 s.; Sisè, Pere Puig, en 40. 30.; Setè, F. Guillemot, 43 m. 10 s.; Vuitè, Agustí Vallès, en 46 m. 30 s. Tots ells pertanyents al Centre. A remarcar quatre retirades del C. E. i una del Grup Montserrat.

Debutants: Primer, Copa Castin, Joaquim Blai, en 9 minuts i 50 segons, Segon, Motxilla de la Casa Jorba, Miquel Rambla, en 10 m.; Tercer, Estoig d'objectes de la Casa Llugany, J. Badiella, en 11 m. 10 s.; Quart, Llibres de la Casa Grau, Jaume Carreres, en 11 m. 55 s.; Cinquè, J. Martí, en 12 m. 55 s.; Sisè, J. Vallès, en 12 m. 30 s.; Setè, Joaquim Pérez, en 15 m.; Vuitè, Pasqual Puig, en 15 m. 40 s.; Novè, J. Salallassera, en 15 m., 45 s.; Desè, J. Gràcia, en 24 m. 30 s. Carreres i Salallassera, del Grup Montserrat; Pérez, del Grup La Mola; Gràcia, de la Fraternitat Republicana, i els demés del nostre Centre. A remarcar, cinc retirades en cursa.

Constituïren el Jurat Qualificador, el senyors Marian Galí, Agustí Fabra, president i secretari, respectivament, del Centre i Miquel Cirera, secretari de la Secció d'E. de N. i d'A. M. Contribuïren, també, en les tasques del Jurat, actuant de controladors de les curses, els senyors Manuel Aurell, Pere Anglada, Amadeu Fabra i J. Llimona.

Aquest Concurs va fer que, per mitjà del servei d'autocars que s'establí, aquell dia es congreguessin a Núria molts terrassencs.

La Secció d'E. de N. d'A. M., en nom del Centre, es complau a fer públic el seu agraïment a les nombroses cases que concediren premis per aques-

ta competició, així com també, d'una manera especial, a l'Excm. Ajuntament, donador d'una magnífica Copa.

Les Llibretes-registre de signatures.—Darrerament han estat dipositades quatre llibretes-registre més, a la muntanya de Sant Llorenç del Munt. Dessota dels respectius pedrons que vàrem construir, s'en deixaren a la Roca de l'Esquirol, Les Fogaroses, Cavall Bernat i a Les Castellasses.

Exposició de Material de Camping.—Del dia 20 de febrer al 9 de març, va estar instal·lada en el nostre estatge una interessant exposició de material d'acampada de la «Casa Baviilleset», representada a la nostra ciutat pel ben-volgut consoci senyor Amadeu Boncompte.

Aquesta exposició comprenia, ultra diversos models de tendes instal·lades i d'altres en maqueta, varis sacs de dormir, motxilles, galledes de lona, pics, pales, etc., etc. Fou molt visitada.

Des d'ací agraïm a la «Casa Baviilleset» l'atenció que tingué amb la nostra entitat.

Secció d'Atletisme

Campionat social de Cross.—El dia 7 de gener es celebrà a Les Fonts el campionat de Cross-Country, el qual fou guanyat brillantment per l'atleta Mestres, qui va marcar 21 minuts, 20 segons, no batent el rècord de la prova per 2 segons de diferència. A segon lloc es classificà en Múrcia. En Mascarell quedà primer de la categoria Neòfits.

Campionat social de Decatlón.—Aquest important i difícil concurs fou guanyat per en Samuel Fraga amb la magnífica suma de 5.124'80 punts, els dies 21 i 28 de gener. Amb aquesta bona puntuació es situà entre els millors especialistes peninsulars. A continuació es classificaren en Constantí Centelles i Ramon Mascarell amb 2.945'87 i 2.255'37 punts respectivament.

Campionat de Catalunya de Cross.—El dia 28 de gener en Mestres prengué part a aquest Campionat classificant-se magníficament a dotzè lloc.

Trofeu Molock's.—Es disputà el dia 4 de març a l'Estadi de Montjuic i hi prengueren part els consocis Centelles, Massana, Mascarell i Carreres, debutants, quedant guanyador absolut en Centelles d'entre un estol de més de 200 participants, els demés aconseguiren també bones classificacions.

Volta a Igualada.—El dia 25 de març en Mestres prengué part a aquesta volta assolint el segon lloc de la classificació general.

Campionats de Catalunya.—Prengueren part a aquests campionats (categoria neòfits) els consocis Mascarell, Massana, Carreres i J. Boada, quedant tots ben classificats, especialment en Massana, que quedà per la final dels 100 metres.

Campionat del Vallès de Cross.—El dia 1 d'abril en Mestres i en Mascarell prengueren part al Primer Campionat del Vallès de Cross, celebrat a Sant

Cugat. Després d'una superba cursa, aconseguí en Mestres sortir guanyador, havent-se atorgat el títol de Campió del Vallès ds Cross. En Mascarell es classificà a setzè lloc.

Nou camp d'entrenaments. — El dia 21 de febrer, tingué lloc una Assemblea General Extraordinària per tal de tractar de l'adquisició d'un camp d'entrenaments a Terrassa. Amb satisfacció podem assabentar als nostres consocis que aquest nou camp, situat a Can Gorcs, (junt a la carretera de Castellar) està ja a llur disposició, junt amb la caseta, dutxes i demés material de la Secció.

EXCURSIONS OFICIALS I CONFERÈNCIES

MES D'ABRIL

- Del 30 de març al 3 d'abril. — Amb esquís a *Monzón, Benasque, La Renclusa, Pic d'Aneto, Pic Mulleres, Aigualluts* i retorn pel mateix lloc. Vocal, Mañuel Aurell.
- Del 31 de març al 2 d'abril. — Amb esquís al *Pic Negre d'Andorra*. Vocal, Rafael Roig.
- Del 31 de març al 2 d'abril. — Amb esquís a *Núria*. Vocal, Pere Anglada.
- Dia 8. — Excursió a *Sant Llorenç*. Vocal, J. Capella.
- Dies 13 i 14. — Amb esquís al *Canigó*. Vocal, S. Martí.
- Dia 20. — En *Francesc Espanyol*, desenvoluparà l'interessant tema **Entomologia del Vallès**. Amb projeccions.
- Dia 22. — Excursió a la Platja de *Castelldefels*. Vocal, S. Martí.
- Dia 27. — En *Francesc Martí i Julià*, dissertarà sobre **L'esport, forjador dels homes de demà**.
- Dia 29. — Pràctiques d'esquís a *Núria*. Vocal, Pere Anglada.
— Excursió a *Montjuïc*. Secció de Ciències Naturals. Vocal, Josep Marcet.

MES DE MAIG

- Dia 4. — En *Miquel Domingo*, descriurà **Exploracions polars: Les recerques de Byrd al Pol Sud**. Amb interessants projeccions.
- Dies 5 i 6. — *XX Campament Social al Pla de Can Garrigosa*. Secció d'E. de N. i d'A. M.
- Dia 11. — N' *Ignasi de Segarra i de Castellarnau*, dissertarà sobre **Organitzacions modernes per a la divulgació de la Zoologia**. Amb projeccions.
- Dia 13. — Excursió a *Marganell*. Secció de Ciències Naturals. Vocal, Josep Datzira.
— Excursió a *Castelldefels*. Vocal, Josep Tintorer.
- Dies 19, 20 i 21. — A *Núria*, ascensió al *Torreneules, Pic de la Jassa de Carençà, Nou Creus i Puigmal*. Vocal, Josep Belil.
- Dia 27. — Excursió a *Talamanca*. Secció Ciències Naturals. Vocal, Josep M.ª Fargas.

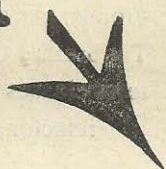
M. ABAD RIBERA

Pues i Lliços per a Teixits - Extens assortit en Pues de Lloguer
Filferros de totes classes - Enreixats metàl·lics - Laminació
en fred de cercols per a embalatges i altres indústries

CARRETERA MARTORELL, 29

TELÈFON, 2105

TOT

ho trobareu als

*Magatzems
Populars*

Sant Pere, 40 - Raval, 50

MAGATZEMS DE MOBLES
de tots els estils i preus

ENTRADA LLIURE

MOBLES
DE LUXO
Y TAPES
SERIA:

FUSTE
RIAMFA
BRICAD
SERRAR

3, SANT PAU, 3

Pressupostos gratis, sens compromís

NUVIS: No deixeu de visitar-me
si us agrada l'estalvi

CASA LLUGANY

SANT PERE. 39

MATALASSERIA

::

ARTICLES D'ESPORT

ASSEGURANCES
CAPELLA

VIDA
INCENDIS
ACCIDENTS
MARITIMS
ROBATORIS

etc., etc.

St. Leopold, 98
Telèfon, 1439

CALDERERIA

Josep Olivé

Bartomeu Amat, 93 - 95
i Transversal, 242-244-246
Telèfon, 2399 TERRASSA

Sol·liciteu pressupostos sense compromís, per projectes, montures de Tintoreria i Calefacció, Bombes de totes classes i quants treballs siguin relacionats a la Caldereria

Vda. de G. Llargués

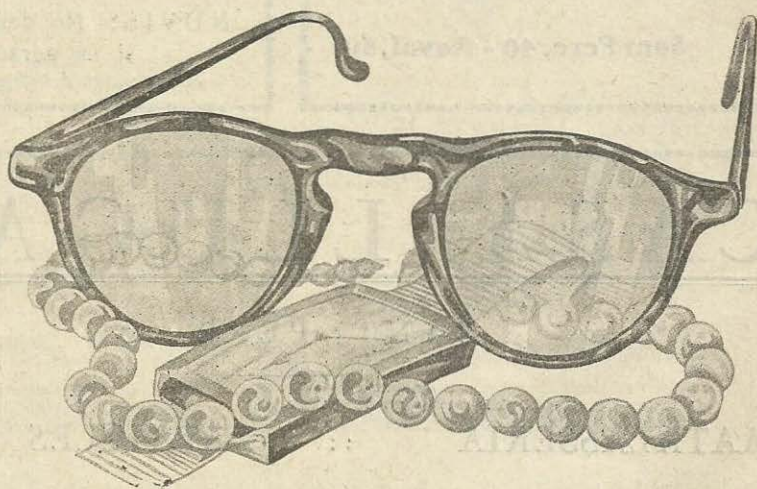
Joieria

Optica

Rellot-

geria

Font-vella, 18
TERRASSA

Articles d'alumini,
d'esport i propis
per a excursions.
Claus TRICORNI

P. Père

Unió, 32 :: Telèf. 1399

Joieria - Bisuteria - Optica

VDA. DE J. BALADA

*Extens assortit en Tro-
jeus i Copes d'esport*

Font-vella, 19 - Palla, 2

Consocis:

Efectueu les vos-
tres compres en
les cases anun-
ciades en el pre-
sent "ARXIU".

CAMISERIA

G. VACARISAS

Especialitat en articles
d'esports de neu

FONT-VELLA, 4 - TELEF. 1491

Agustí Devant
Sastre

==== Carrer de la Font-vella

El ROLL-FILM per al vostre aparell!

Superchrom Gevaert

**De gran sensibilitat!
Resultats immillorables!**

**La reducció de preus
feta recentment, el
posen a l'abast de
tots els aficionats!**

**Feu un assaig i adoptareu
per sempre el nostre film!**

**Indústria Fotoquímica Nacional, S. A.
INFONAL**

Buenos Aires, 18 - BARCELONA